

Akit „kifejezetten jólesik hallgatni”

Maros Ilona stockholmi énekesnő pályaképe

A Stockholmban élő jeles szopránénekesnő Budapesten született, ott végezte a zenei konzervatóriumot. Tanulmányait Svédországba települése után a stockholmi zeneművészeti főiskolán fejezte be. Ma pedagógusként adja tovább pályáján szerzett tapasztalatait.

Skandináviában korán felfigyeltek tehetségére, hangjának magas fokú érzékenységére. Elsősorban korunk zenéjének árnyalt hangú tolmácsolásával keltett nagy figyelmet. Főként a vokális kamarazene területén volt egyedülálló. A *Marosensemble* alapító tagjaként elősegítette ezeknek a műveknek az ideális bemutatását. De fellépett majdnem minden skandináviai zenekarral is, elsősorban mai zeneszerzők műveinek bemutatásával.

Sikerességét mutatja, hogy majdnem minden kortárs svéd zeneszerző komponált számára. Több mint másfélszáz kompozíciót mutatott be. A neves szopránénekesnő nemcsak Skandináviát járta be, hanem számtalan európai országban is szerepelt, sikert aratott, mindenütt megnyerte a hallgatók szívét.

Egyik lemezéhez a következő szöveget írta egy ismert svéd zenetudós: *„Ilona Maros – a Hungarian gift to Sweden – is an unusual singer in more way than one. The foundation of her musical education and training were laid in Budapest. She sang, early and most successfully, the whole of the classical repertoire, church music, folk music and*

Kodály Zoltánnal és a Budapesti Madrigálkórus tagjaival és 1965-ben

lieder. She come to Stockholm in 1968 together with her husband the composer Miklós Maros – a young couple who soon became established and became popular, respected members of the Swedish musical community. Swedish musicians were fascinated by Ilona Maros' lyrical soprano – lithe, pure, absolutely natural, with a special timbre and a divine upper register. Today there is hardly a composer in Sweden who has not dedicated some composition to her. This is due in equal measure to her congenial capacity for genuine, penetrating musical interpretation and to her being one of the few singers who will readily perform, learn and take an interest in contemporary music. When

she interprets music she becomes part of it, is it, lives it.”

Számos újságcikk, beszámoló, méltató kritika tanúskodik Maros Ilona elragadó előadásairól, közönséget lenyűgöző szopránjáról. Írtak róla svédül, dánul, norvégul, izlandiul, angolul, magyarul, németül és sok más nyelven. Íme néhány szemelvény ezekből a méltatásokból.

„Maros Ilona vokális teljesítményeit hat éve kísérem figyelemmel és megállapíthatom, hogy fejlődése bámulatra méltó. Zenei intelligenciájához, mindig is meglévő stílusérzékéhez és kifejezésbeli gazdagságához az elmúlt évek során olyan hangbeli kibontakozás társult, hogy ma már technikai téren sem ismer lehetetlent. *Svenska Dagbladet*

1967-ben, a Wiener Kammeroper előadásán (Albert Roussell: *Das Testament der Tante Caroline*)

hangja, felvillanyozza a hallgatót, amely a kiválóság magvát hordozza magában, ami egy kis bemelegítés után nagy hatású különleges magasságot és kifejezőerőt sugárzó szintet ér el.”

Svenska Dagbladet

„Leginkább az együttes szopránjára, Maros Ilonára, figyeltem fel, akinek hangvitele hangszeri virtuozitás szintjét érintette. Felőle fogunk még hallani.”

Berlingske Aften

Nemcsak intonációjának tévedhetetlen biztonsága, nemcsak óriási hangterjedelme és ritmikai pontossága készlet csodálatra, hanem e hang szépsége is, ami ebben a műfajban éppenséggel nem mindennapos jelenség. Ezt a hangot kifejezetten jólesik hallgatni, és ez nagy hasznára válik a műveknek, amelyeket Maros Ilona megszólaltat.”

Magyar Nemzet

„Annak ellenére, hogy szoprán, a mélyebb tónusokban is páratlanul telt, meleg a hangja, és a magas hangszintjei meg kétségtelenül operába való hangerejéről tanúskodnak.”

„Maros Ilonának érdekes a

**Maros Ilona
Philadelphióban 2006-ban,
Rodin szobra előtt és tiszte-
lői virágaival**

„... említendő, hogy az *Agnus Dei* utolsó részében kimondhatatlanul szép volt a szopránszóló, Maros Ilona tolmácsolása ideális volt.”

Kronenzeitung Wien

„S az énekhang kényesebb hangszerén Maros Ilona mintha az elektronikus modulátorokkal tisztává szűrt, az ember érzéki vibrátorának csak a legnemesebb, legtisztább részét tűró énekszó új iskoláját teremtené meg.”

Esti Hírlap

„Maros Ilona tökéletes szépséggel és könnyedén uralta a három oktávot átfogó zenedarabot.”

Dagens Nyheter

„Pergő dobok hangjával indul a mű, a basszusklarinét pedig gondolati formákkal gyorsít, melyet a fuvola követ és támogat, és amint a hangok egymásba ölelkeznek, belép Maros Ilona a virtuóz szopránjával, hangja vakító, fényes akár a hajnali napfény, amikor megéri a hó lepte ormokat.”

Ingvar Loco Nordin

Felvételeiből válogatva elsőként *Johan Hemlich Roman (1694-1758): Festa musicale* című kantátáját említjük. A lemezfelvétel 1988-ban, a Hungarotónál, a Capella Savaria együttesével készült. A Capella Savaria ebben az időben világszerte az egyik legnevezebb régi zenei együttes volt. A kantáta és nem kevésbé a virtuóz szopránaria

Maros Ilona és Ingvar Lidholm a ma élő legnagyobb svéd zeneszerző, Maros Miklós professzora volt a Főiskolán

A Maros házaspár Németországban, a zeneszerző *Lalula* című darabjának plakátja előtt

előadása nagy feltűnést keltett. A művet kéziratból adták elő, az 1725-ös bemutató után először!

Carin Malmlöf-Forsssling (1916-2005): Vollmond című alkotását Maros Ilona számára komponálta. Az énekhangra és zongorára írt mű japán haiku-versek német fordítására készült. Zongoraszólamában olyan hatások vannak, amivel a keleti hangulatot akarta aláhúzni a zeneszerző. Ezeket a hangszer belsejében a zongora húrjain kell játszani! Malmlöf Forsssling három évvel ezelőtt, egy hónappal kilencvenedik születésnapja előtt halt meg. Kiváló európai színvonalú zeneszerző volt.

A most hetven éves *Bo Nilsson* a mai napig a legnevesebb svéd zeneszerző. Már tizenhét éves korában ünnepelték Darmstadtban (a zseni Malmerget-ből). Ezen a néven mindenki, az úgynevezett utca embere is ismerte egész Svédországban, évtizedekkel később is. Darabjait az egész világon játszották. Néhány éve filmet is készítettek életéről, amit a svéd televízióban láthattunk.

Flöten aus der Einsamkeit című munkáját Maros Ilona és a Marosensemble számára írta. Ma kezdik újból felfedezni régebbi műveit is, nemrég megjelentek összes művei egy CD-albumban. Ezen az összkiadáson hallható újra a Maros Ilonával készült felvétel is, amely először a 1970-es évek végén, LP-lemezen jelent meg.

A művésznő élettársa a neves zeneszerző, *Maros Miklós* (Az Ág-hegy 3. számában mutattuk be. - 381. oldal) Több művet is írt Maros Ilona számára. Az egyik, a *Fyra sånger ur Gitanjali* című (Négy dal a Gitanjali-ból) *Rabindranath Tagore Gitanjali* verseskötetéből vett szövegekre, a Marosensemble kíséretével.

Maros Miklós *Manipulation II.* című különleges műve, szoprán hangra és live- elektronikára készült. Maros Ilona hangja mikrofonon át, különböző átalakító szerkezetek segítségével sokszorozódik, visszhangosodik, sötétedik, átváltozik a mű dramaturgiájának megfelelően.

Lórincki Borg Ágnes

Ilona 2001-ben, Amsterdamban

Maros Ilona életrajzi adatai:

1940 augusztus 8-án született Budapesten, ahol a Bartók Béla Zenekonzervatóriumban, majd a Stockholmi Zeneművészeti Főiskolán tanult. Férjével Maros Miklós zeneszerzővel 1968-ban Svédországban telepedtek le. Koncerténekesként kezdte pályáját, egy évig a Bécsi Kamaraopera (Wiener Kammeroper) tagja. Számos sikeres fellépése volt Európá-

ban. Svédországban minden jelentős zeneszerző műveinek előadója, 1972-ben alapította a Marosensemble, 1999-ben pedig a Novilla együtteseket.

Több kitüntetésben részesült, többek között Stockholm város díja, a Svéd Zeneszerzők Szövetsége előadói díja, A Liszt-érem, A Kodály-érem és a magyar jogvédő iroda, az Artisjus díjának tulajdonosa, többször is elnyerte a svéd állam ösztöndíját, Az Új Zene Nemzetközi Társaságának (ismertebb az angol rövidítésben: ISCM) tagja.

Számtalan rádiófelvételt készített, elsősorban a svéd rádió számára, de többek között a többi skandináv, a magyar, a litván és több német rádióadó is őrzi felvételeit.

Több mint harminc hanglemeze jelent meg, elsősorban mai svéd zeneszerzők művei. A 1970-1980-as években készült LP-lemezek közül több ma már CD-n is hozzáférhető, így például a két barokk zenei felvétel is, ami a magyar Hungarotonnál készült: **Dietrich Buxtehude**: *Laudate pueri* (Hungaroton SLPD 12882), valamint **Johan Hemlich Roman 2** kantátája (Hungaroton HCD 12943).

CD lemezeiből:**Lars-Gunnar****Bodin:** Clouds
(*Fylkingen Records*
FYCD 1023)**Daniel Börtz :** Sin-
fonia 6, (*Phono Suecia*
PS CD 24)**Sten Hanson:** John
Carter Song Book
(*Phono Suecia PS CD*
30)**Åke Hermanson:**
Stadier (*Caprice CAP*
22056)**Pär Lindgren:**
Shadows that in dark-
ness dwell (*Phono*
Suecia PS CD 21)**Maros Miklós :** Four Songs from Gitanjali (*Phono Suecia PSCD*
23)**Maros Miklós :** Manipulation 2 & Manipulation 4 (*Fylkingen Re-*
records FYCD 1025)**Bo Nilsson:** Flöten aus der Einsamkeit (*Phono Suecia PS CD 105*)**Sven-David Sandström :** Just a bit, (*Phono Suecia PS CD 58-3*)
*ILONA MAROS- soprano & BENGT FORSBERG - organ/piano**SWEDISH CONTEMPORARY MUSIC (Phono Suecia PS CD 37)***Bengt Hambræus, Carin Malmlöf-Forsling, Anders Eliasson,**
Maros Miklós, Arne Mellnäs, Hans Eklund, Anders Nilsson, Sven-
Erik Bäck**Maros Ilona egyik CD-lemeze**